

тарифної ставки (окладу) за період від дня виникнення трудових відносин, визначеного трудовим договором, до дня починання роботи.

Вище вказані лише основні, але далеко не всі нововведення в проекті нового Трудового кодексу.

Слід зазначити також і про те, що положення проекту пов'язані з чинними законами, враховано норми нового цивільного і господарського кодексів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кодекс законів про працю країни. З постатейними матеріалами Бюлетень законодавства і юридичної практики України. Київ, Юрінкомінтер. Частина I. № 1, 2004.
2. Проект нового Трудового кодексу. Праця і зарплата. Спецвипуск № 42 листопад 2003р.
3. Профспілки - за трудовий кодекс перехідного періоду. Г.Осовий. Пенсійний кур'єр. № 2 від 9 січня 2004р.
4. Проект трудового кодексу. М.Папів. Праця і зарплата. - № 42. -2003р.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ 2006 РОКУ В УКРАЇНІ

Доп. - Тарасенко М., Юм-62
Наук. кер. – ст. викл. Петракова Т.Б.

За часів незалежності виборча система України пройшла шлях від мажоритарної через змішану мажоритарно-пропорційну до пропорційної (за винятком виборів до сільських та селищних рад). Слід відзначити, що виборчі системи, які застосовуються в Україні при формуванні органів державної влади та органів місцевого самоврядування не в повній мірі забезпечують реалізацію виборчого права, так як на сьогодні в законодавстві щодо виборів існують прогалини, які необхідно ліквідувати, адже саме шляхом виборів формуються органи державної влади та органи місцевого самоврядування в нашій

державі і є невід'ємною частиною існування та розвитку всього суспільства.

Процес формування органів державної влади та органів місцевого самоврядування відбувається періодично, висвітлюючи недоліки виборчого законодавства, що впливають на повноту реалізації прав виборців. Тому актуальність теми не визиває сумніву.

Метою статті є виявлення впливу виборчої системи України на реалізацію виборчого права суб'єктів та шляхів вдосконалення законодавства, яке регламентує виборчий процес.

Завданням є проаналізувати позитивні та негативні аспекти впливу виборчої системи України на реалізацію виборчого права громадян під час парламентських виборів у 2006 році, загальні засади та особливості виборчого законодавства України, правове забезпечення реалізації виборчих прав громадян, організація та проведення виборів.

Основою теорії і практики виборів, які забезпечують політичне представництво народу, є поняття виборчого права. Як відомо, це поняття має два значення. По-перше, виборчим правом визначають сукупність правових норм, які регулюють порядок організації і проведення виборів. По-друге, виборче право — це право індивіда (громадянина), котрий має статус виборця або статус кандидата на виборну посаду, на участь у виборах. Відмінності у статусах виборця і кандидата на виборну посаду зумовлюють відмінності між правом голосу на виборах, яке визначається як активне виборче право, і правом балотуватися на виборах, або пасивним виборчим правом [1].

Сьогодні принцип загального і рівного виборчого права має універсальне значення для організації і проведення насамперед прямих виборів, що підтверджується його закріпленням у Конституції і виборчих законах. Водночас іноді йдеться і про пряме виборче право. Наприклад, згідно з положеннями частини першої статті 71 Конституції України вибори до органів державної влади та органів місцевого

самоврядування відбуваються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування.

Загальність і рівність виборчого права іноді ставиться під сумнів у зв'язку з певними особливостями виборчих систем. Суттєвим є те, що застосування будь-якої з виборчих систем спричиняє так звану втрату голосів. Це означає, що певна частина виборців голосувала за тих кандидатів чи списки кандидатів, які не були обрані або не здобули жодного мандата, і тому виглядає як не представлена за результатами виборів. Значення виборчих систем не треба абсолютизувати: вони мають сприйматися як спосіб визначення представництва, котре не може бути ідеальним хоча б з огляду на відмінності у голосуванні виборців.

Виборча система, які застосовується на парламентських виборах в Україні, регулюється відповідними нормативно-правовими актами і чітко визначена в них. Розглянемо більш детально.

Виборча кампанія 2006 року, як відомо, була для України особливою. Вперше іспит на життєздатність складала нова – пропорційна – виборча система, відповідно до якої парламент формується тільки з представників політичних сил. Уперше за новими правилами утворювалися виборчі округи й формувалися виборчі комісії. Уперше в таких нових умовах працювали організатори виборів.

Вибори до Верховної Ради України 26 березня 2006 року стали четвертими парламентськими виборами в Україні після проголошення незалежності країни в 1991 році. Для проведення парламентських виборів Верховною Радою України 25 березня 2004 року був прийнятий новий Закон України «Про вибори народних депутатів України». Його редакція була змінена 7 липня 2005 року. Тут необхідно пояснити, що в Україні склалася практика, коли під кожен виборчу кампанію приймається новий виборчий закон. Так було й цього разу. І хоч Центральна виборча комісія не завжди позитивно ставиться до прийняття нових законів для кожних нових виборів, але саме цього разу прийняття нового документа було виправданим, більше того –

необхідним. По-перше, нова виборча система вже за визначенням припускає істотні розбіжності порівняно з попередньою як у принципах організації підготовки і проведення виборів, так і в характері виборчих заходів. По-друге, уроки, отримані в ході проведення президентських виборів 2004 року, виявлені недоліки в законодавстві потрібно було врахувати в новому законі, що й зробили законодавці.

У цей закон вносилися низка змін уже й у ході виборчої кампанії, останній раз – за 12 днів до дня голосування. Основні з них полягали в коректуванні порядку утворення дільничних виборчих комісій і можливості членам цих комісій здійснити своє волевиявлення безпосередньо на тій дільниці, де вони працюють. Був також визначений винятковий перелік підстав, з яких можна визнати недійсним голосування на окремій виборчій дільниці. Збільшено також оплату праці членів виборчих комісій, що було надзвичайно важливим для стимулювання роботи.

Відповідно до нової редакції Закону окремі етапи виборчого процесу тепер можуть частково тривати й поза встановленими строками, зокрема, складання й уточнення списків виборців, утворення виборчих округів і припинення діяльності виборчих комісій.

З метою забезпечення належної якості списків виборців у законі було передбачено цілу низку системних нововведень, спрямованих на більш змістовне й системне регулювання їх складання. Ця робота тривала понад шість місяців. Серед найзмістовніших новел порядку складання списків виборців слід зазначити, по-перше, визначення системи органів державної влади та місцевого самоврядування, на які покладено обов'язок надання достовірних відомостей про виборців, здійснення необхідних перевірок з метою уточнення інформації про громадян України. По-друге, завдання щодо складання й уточнення списків покладені на нового суб'єкта – робочі групи обліку виборців, які створювалися в місцевих органах виконавчої влади (у районах) і органах місцевого самоврядування (у містах). По-третє, вперше передбачене

формування списків виборців в електронному вигляді. По-четверте, обробка загальних списків виборців в електронному вигляді здійснюється Центральною виборчою комісією з метою виявлення випадків кратного й неправильного включення громадян у списки. І, по-п'яте, передбачене ознайомлення громадян із загальними списками виборців, а також створення інституту громадського контролю за процесом їх складання.

Але місцеві органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, на які згідно з вимогами виборчого законодавства було покладено обов'язки із забезпеченням складання цих списків, у багатьох випадках безвідповідально ставилися до цієї важливої ділянки роботи. Цьому сприяла і відсутність будь-якої відповідальності посадових і службових осіб за неналежну організацію виконання таких важливих повноважень. Тому в Україні назріла нагальна потреба у створенні та підтриманні Державного реєстру виборців. На останніх парламентських виборах у березні 2006 року була вчинена спроба створити такий реєстр виборців, але вона не увінчалася успіхом, хоч і було проведено величезну роботу [2].

Нововведенням стало визначення статусу відкритого посвідчення як документа суворої звітності й відповідно встановлення жорсткого контролю за їх використанням.

Ключовим етапом у реалізації громадянами свого пасивного виборчого права є висунання й реєстрація кандидатів у народні депутати. В Україні на цих парламентських виборах вони могли бути висунуті від політичних сил. Саме цей момент відзначали деякі спостерігачі у своїх висновках як звуження прав громадян, оскільки незалежні кандидати, що не належать до жодної партії або блоку, не могли балотуватися. У виборах народних депутатів України 2006 року могли брати участь тільки ті політичні партії, які були зареєстровані у встановленому законом порядку не пізніше ніж за рік до проведення виборів.

У списках політичних партій (виборчих блоків) на виборах народних депутатів України 26 березня 2006 року було зареєстровано 7 тис. 747 кандидатів у народні депутати України.

До дня виборів з різних підстав була скасована реєстрація 148 осіб.

Таким чином, загальна кількість кандидатів у народні депутати України на виборах 26 березня 2006 року становила 7 тис. 599 осіб [3].

Вибори висвітлили також роль і діяльність судових органів України із захисту конституційних виборчих прав громадян України. Відмінністю кампанії 2006 року було те, що судові суперечки, пов'язані з виборчим процесом, уперше розглядалися новоствореними адміністративними судами відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України, що набрав чинності 1 вересня 2005 року.

Підбиваючи підсумки цієї непростої виборчої кампанії, можна сказати, що серйозний іспит на демократизм, зрілість і вміння обирати владу за новими правилами Українська держава витримала. На підставі здійснення системного аналізу стану законодавчого забезпечення виборів в Україні ми вважаємо за доцільне запропонувати ряд заходів, спрямованих на подолання проблем, які відбулися під час парламентських виборів:

1. Невідкладною необхідністю є питання створення загальнодержавного реєстру виборців. Для цього кроку знову ж потрібно підготувати належну законодавчу базу – адже створити такий реєстр без відповідного закону просто неможливо.

2. Потребує рішучого вдосконалення система адміністрування виборів. Принцип формування складу виборчих комісій політичними силами, на жаль, себе не виправдав, понад те – ледве не поставив вибори під загрозу зриву. Отже, для роботи в комісіях необхідні професійно підготовлені організатори виборів. А для цього треба їх вчити на загальнодержавному рівні, причому закласти цю норму в законі. Вважаємо, що тут нам може знадобитися світова практика підготовки професійних, сертифікованих кадрів для роботи в комісіях усіх рівнів.

3. Як відомо, багато країн уже давно відмовилися від ручного перераховування бюлетенів, що цілком логічно в наш

час стрімкого розвитку передових технологій. Варіанти змін можуть бути різними – від перфорації до електронного зчитування результату волевиявлення виборця, головне – одержати точний результат.

4. Ще однією умовою демократизації виборчих процесів повинна стати зростаюча вимогливість до діяльності партій у ході виборів. Адже й дотепер залишається недостатньо прозорою така істотна складова цієї діяльності, як фінансування. Політичні сили звітують тільки про використання коштів на передвиборну агітацію, інші ж витрати, яких досить багато, є підводною частиною айсберга, значно більшою, ніж видима.

Окрім того, у законодавстві варто передбачити і серйозну відповідальність за недотримання партіями виборчого законодавства, щоб не повторилася, зокрема, така екстремальна ситуація з формуванням виборчих комісій [4].

Також, для вдосконалення виборчої системи і виборчого права необхідно провести систематизацію й кодифікацію виборчого права з позицій потреб та інтересів усього суспільства і держави, а не з позицій інтересів деяких політичних партій чи соціальних груп тощо. Необхідно також піднімати демократичну і політичну культуру виборчого процесу, а ще більше - культуру й відповідальність інститутів представницьких форм демократії, які досить часто забувають, для чого їх обрали і хто обирає.

Отже, наші пропозиції та висновки було б варто покласти в основу подальшої роботи із систематизації законодавства про вибори.

Література

1. Шаповал Т. До поняття виборчого права індивіда. // *Вибори та демократія*. - 2005. - №2(4). - с.23-24.
2. Рабінець М. Законодавче забезпечення виборів та референдумів в Україні // *Юридичний вісник України*. – 2007. - №1. – с.6-7.

3. Рабінець М. Законодавче забезпечення виборів та референдумів в Україні // Юридичний вісник України. – 2007. -№1. –с.6-7.

4. Скліярова Н. Формування та використання коштів виборчих фондів політичних партій, виборчих блоків політичних партій-суб'єктів виборчого процесу з виборів народних депутатів України 26 березня 2006 року. // Вибори та демократія.-2006.-№2(8).-с.11-20.

ДОСУДОВЕ СЛІДСТВО: СУЧАСНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ

Доп. - Ключова А., Ю-42

Наук. кер. - ст. викл. Курдес О.Л.

Однією із важливих і непростих проблем сучасної науки кримінального процесу і законотворців, є проблема реформування діяльності органів досудового розслідування. **Актуальність** даної теми полягає у нагальній необхідності розробки науково-обґрунтованих пропозицій щодо реформування системи органів досудового слідства з метою підвищення ефективності розслідування та попередження злочинів в сучасних умовах.

Основною метою даної статті є формулювання теоретичної системи знань про створення та подальший розвиток системи органів досудового слідства на основі комплексного історичного та правового аналізу її структурної побудови та функцій.

Останнім часом у широких колах законотворців, управлінців, юристів-практиків, зокрема працівників правоохоронних органів, науковців-правників, відбуваються широкі дискусії з приводу напрямів та змісту реформування системи органів досудового слідства як складової державного апарату кримінально-процесуальної юрисдикції. Питання дізнання та досудового слідства в Україні були розглянуті такими вченими як Губар С.В., Гуляев А.П., Баулін О.І., Галаган І.С., Горницький, Кучинська О.П., Макогон Є. М., Туменко О.Т., Тертишник В.М., Шумило М. Є. та ін.